

30/IX/1972

Queixar-se**i cridar**

Perífrasis verbals com Podia venir, Volia parlar o Vaig explicar admeten la col·locació dels complements representats per pronoms febles abans de la forma auxiliar o model o bé després de l'infinitiu: Hi podia venir o Podia venir-hi, Envolia parlar o Volia parlar-ne, Ho vaig explicar o Vaig explicar-ho. Essent correctes totes dues solucions, es tracta d'un cas d'ús facultatiu. La llengua parlada sol preferir la primera solució, fet que val la pena que tinguin en compte tots els escriptors que, dins els límits de la correcció, malden per servir-se d'un llenguatge viu, allunyat, com més millor, de les solucions massa llibresques o acadèmiques.

Però es pot esdevenir que una mateixa perífrasi expressi dues o més accions simultànies o consecutives, indicada, cada una, d'elles, per un infinitiu. I que els pronoms febles que hi hagin d'intervenir —representant un complement— o bé sense valor sintàctic— no depenguin de tots els verbs sinó d'un de sol. On cal col·locar, aleshores, aquests pronoms? Sens dubte, la solució més adequada és que cada infinitiu vagi acompanyat dels pronoms que l'afecten, com a elements enclítics, col·locats a continuació i enllaçant-s'hi per mitjà d'un apòstrof o d'un guionet: No podia queixar-se ni cridar.

Resta, però, aclarir si es pot considerar admissible, encara que no sigui la solució més recomanable, la col·locació d'un pronom —o conjunt pronominal— al davant de la perífrasi. Entenem que es pot admetre una construcció com No es podia queixar ni cridar —és a dir, esmentant en primer lloc aquell dels dos infinitius al qual correspon el pronom— ja que pot considerar-se que aquesta construcció representaria la utilització repetida del verb modal, com a element el·líptic o sobreentès davant el segon infinitiu: No es podia queixar ni (podia) cridar. En canvi, és clar que cal rebutjar la construcció següent: «No es podia cridar ni queixar». Però, repetim, la millor solució és la que hem indicat en primer lloc: Va començar a ploure i a fer-se fosc. Volia plegar i anar-se'n.